

Kartleggingsnotat 36, 2024

Kartleggingsnotat fra Kjukelaget 2024

Av Siri Khalsa



Bilde: Per Marstad. Deltagerne på Kvåstunet i Agder under Kjuketreffet 2024

Innledning

Kjukelaget arrangerte i 2024 en vårtur til Langtjennbekken i Flesberg med 27 deltakere og et kjuketreff i Lyngdal i Agder med 38 deltakere.

Kjukelaget i Norges Sopp- og Nyttvekstforbund (NSNF) arrangerer normalt to turer i året; en dagstur om våren i nærheten Oslo og et større helgetreff om høsten (fredag-søndag). Av praktiske og logistiske grunner (og fordi de fleste aktive Kjukelaget holder til på Østlandet), har både vaturene og høsttreffene ofte vært lagt til ulike deler av Østlandet. Arbeidsutvalget i Kjukelaget har imidlertid som mål å få en større geografisk spredning på treffene. Dette både for å «fange» interessen til flere personer rundt omkring i Norge, og fordi vi har som mål å favne et så stort økologisk spekter som



mulig av de vedboende soppenes forunderlige og fascinerende verden. I tillegg ønsker vi å legge turene til områder/regioner med et spesielt rikt og/eller særpreget artsmangfold av vedboende sopp, og gjerne til områder som er mangelfullt kartlagt for slike arter. Dette for å bedre kunnskapsgrunnlaget både med tanke på artene generelt i Norge, og som viktig verktøy for arealforvaltningen av naturmangfold, med særlig fokus på rødlistearter og andre forvaltningsrelevante arter.

Vårtur med kjukelaget 4. mai 2024

Årets vårtur gikk til Langtjennbekken i Flesberg. Skogen besto av gran og furu, og litt spredt gammel osp. Det var 27 deltakere inkludert barn. Det ble funnet 20 forskjellige rødlistearter, se tabell 1. Av slimsopp ble tre nye arter for Buskerud funnet/bestemt av Eddi Johannesen. Følgende arter kan nevnes:

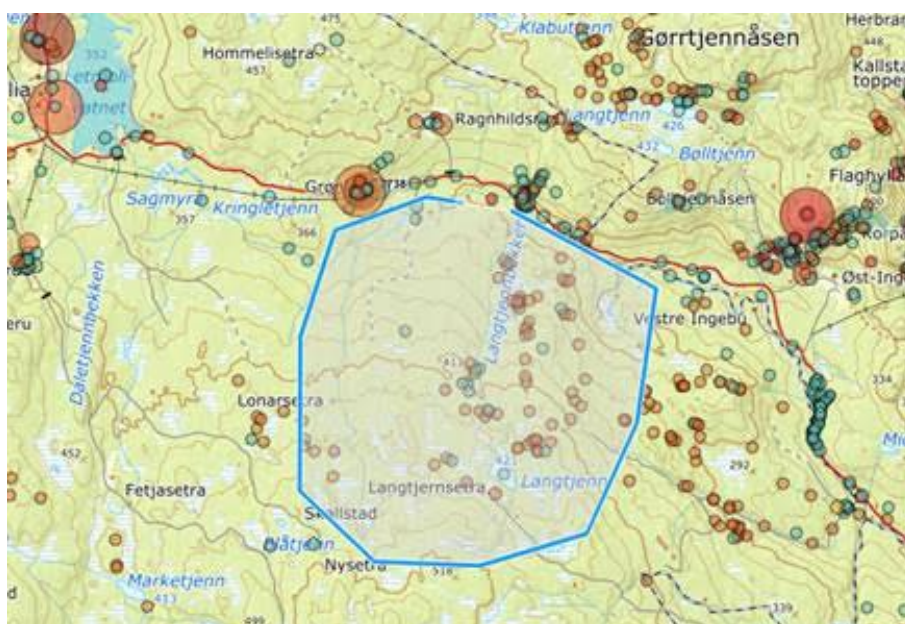
- *Physarum diderma* på ospelåg er det bare to tidligere funn av i Norge, begge usikre.
- Kråkefotsnøhagl (*Lamproderma lycopodiicola*) – fire ørsmå sporokarper («discokuler») på stri kråkefot (den er bare kjent på stri kråkefot).
- Snødrue (*Badhamia (Physarum) albescens*) ikke er så vanlig i lavlandet.
- Knøttkalkskall (*Diderma microcarpum*)



Bilde fra vrturen 4. mai 2024.



Bilde fra vrturen 4. mai 2024.



Omrdet som ble underskt p vrturen (utsnitt fra Artskart, Artsdatabanken)

Tabell 1. Rødlistede funn gjort 4.mai 2024 på Kjukelagstur.

| Vitenskapelig navn | Norsk navn | Kategori | Antall observasjoner |
|---|----------------|----------|----------------------|
| <i>Evernia divaricata</i> | mjuktjafs | VU | 11 |
| <i>Fomitopsis rosea</i> | rosenkjuka | NT | 10 |
| <i>Alectoria sarmentosa</i> | gubbeskjegg | NT | 8 |
| <i>Phlebia centrifuga</i> | rynkeskinn | NT | 5 |
| <i>Bryoria nadvornikiana</i> | sprikeskjegg | NT | 4 |
| <i>Ramboldia elabens</i> | kelolav | NT | 3 |
| <i>Phellinus pini</i> | furustokkjuka | NT | 2 |
| <i>Leptoporus mollis</i> | kjøttkjuka | NT | 2 |
| <i>Hertelidea botryosa</i> | druelav | NT | 2 |
| <i>Chaenothecopsis fennica</i> | tyrinål | NT | 2 |
| <i>Chaetodermella luna</i> | furuplett | NT | 2 |
| <i>Phellinus nigrolimitatus</i> | svartsonekjuka | NT | 1 |
| <i>Calicium denigratum</i> | blanknål | NT | 1 |
| <i>Chaenotheca subroscida</i> | sukkernål | NT | 1 |
| <i>Microcalicium ahlneri</i> | rotnål | NT | 1 |
| <i>Picoides tridactylus</i> | tretåspett | NT | 1 |
| <i>Scardia boletella</i> | knuskkjukemøll | VU | 1 |
| <i>Crustoderma corneum</i> | hornskinn | VU | 1 |

| | | | |
|---|-----------------|----|---|
| <u><i>Skeletocutis brevispora</i></u> | klengekjuke | VU | 1 |
| <u><i>Pyrola chlorantha</i></u> | furuvintergrønn | NT | 1 |

Kjuketreffet 17. - 20. oktober 2024 i Lyngdal, Agder

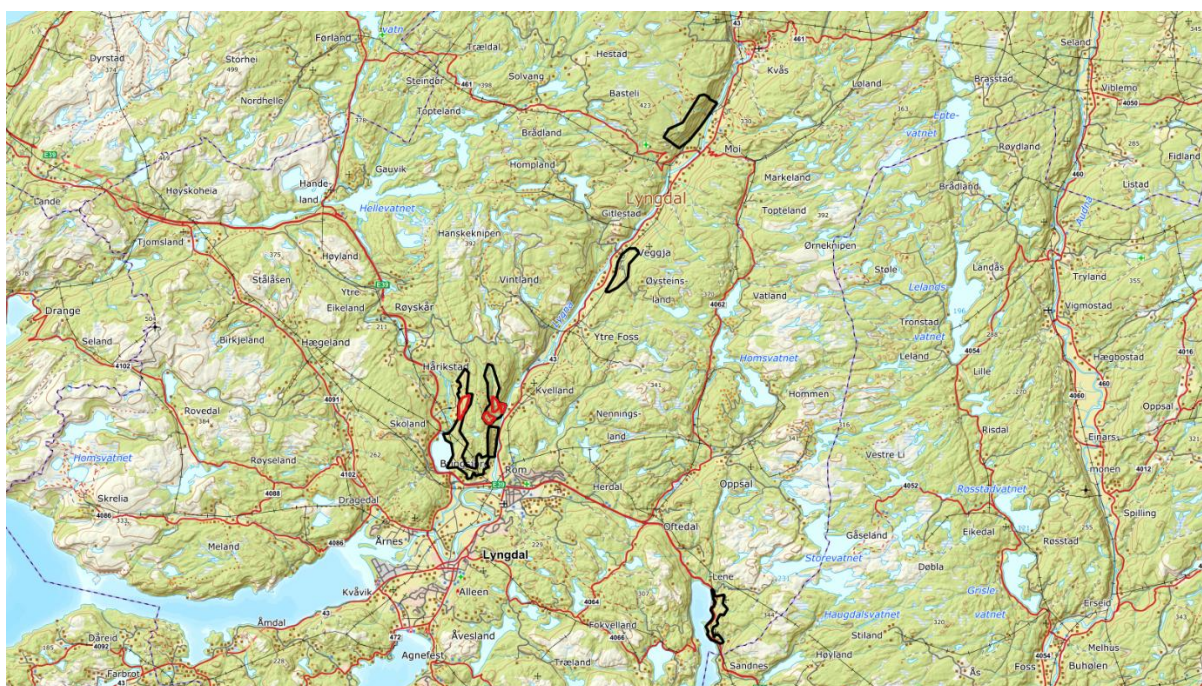


Hul alm fra Eigelandsdalen, Lyngdal kommune. Foto: Siri Khalsa

Kjuketreffet høsten 2024 ble lagt til Lyngdal i Agder kommune på Sørlandet med overnatting på Kvåstunet. Området her består av mange dalfører med bratte lier og mye eldre edelløvskog. Det var få registrerte funn av sopp og lav i Artskart fra før. Av sopp var almekullsopp, askekullsopp og ospehvitkjuke observert.

Kjukelagets turer tiltrekker seg ofte folk fra hele landet, både profesjonelle naturkartleggere og andre artsjegere. I år var deltagerne fordelt slik: Oslo 9, Ås 3, Eidsvoll 1, Rudshøgda 1, Ringerike 1, Steinsdalen 1, Kristiansand 3, Ulefoss 1, Oksvoll 2, Grimstad 1, Mandal 1, Arendal 1, Bø i Telemark 2, Søndeled 1, Sandnes 1, Tønsberg 1, Nittdal 2, Sandefjord 1, Lyngdal 2, Hundvåg 1, Jæren 2.

Oversiktskart over turområder (røde polygoner er ekstra spennende områder)



Fredag 18.10: Eigelandsdalen

Fredagens tur gikk til Eigelandsdalen med bratte lier og en blanding av furu og edelløvskog og delvis svært grove og gamle styingstrærne av alm og lind, med tilhørende artsmangfold. Terrenget var typisk småkronlete Sørlands-terreng, så det var noe for enhver smak; både de som ville rusle langs slakt terreng nederst, og for de som ville klatre oppe i rasmarker.

Lokalitetsbeskrivelse kan ses på Naturbase

(<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/html5viewer/?viewer=naturbase>):

BN00075319 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00075319>),

BN00110052 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00110052>),

BN00110057 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00110057>),

BN00110065 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00110065>), og
BN00110054 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00110054>).

Lørdag 19.10: Skolandsvatnet - Møskedal

Området hadde bratte lisider dominert av variert edellauvskog.

Lokalitetsbeskrivelse kan ses på Naturbase

(<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/html5viewer/?viewer=naturbase>):

BN00075281 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00075281>),

BN00110062 (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00110062>).

Søndag 20.10: Stangedalsbekken-lia

Søndagstur gikk til et område like sør for Kvåstunet: liene rundt

Stangedalsbekken. Naturbase-lokalitet BN00075263

(<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00075263>).

Funnlister

Det er hittil registrert 183 ulike taksa i Artsobservasjoner fordelt på mange ulike grupper. Det ble funnet 11 rødlistede arter (Tabell 2), og 40 arter var nye for Agder fylke.



Edeltjærekjuka VU. Foto og funn av Terje Spolen Nilsen i Eigelandsdalen

Tabell 2. Oversikt over fremmede og rødlistede arter funnet denne helgen. Tallene i parentes er antall funn (der hvor det bare er ett funn er det ikke angitt).

| Gruppe | Art | Vitenskapelig navn | Rødliste | Ny for fylket | Lokalitet |
|--------|---------------------|---------------------------------|----------|---------------|---|
| Sopp | | <i>Cryptocline taxicola</i> | LO | x | |
| | askekullsopp (10) | <i>Hypoxylon petriniae</i> | NT | | Skolandsvatnet, Straumnes, Eigelandsdalen, Rinneveden |
| | almekullsopp (6) | <i>Hypoxylon vogesiacum</i> | NT | | Eigelandsdalen, Skolandsvatnet |
| | hårseigsopp | <i>Crinipellis scabella</i> | NT | | Kvellingest |
| | lundkremskinn | <i>Hyphoderma medioburiense</i> | NT | x | Rinneveden |
| | fagerkjuke | <i>Ceriporia excelsa</i> | NT | | Møskedal sør |
| | skorpepiggsopp | <i>Gloiodon strigosus</i> | NT | | Eigelandsdalen |
| | krympekjuke | <i>Ceriporiopsis guidella</i> | DD | | Eigelandsdalen |
| | ruteskorpe (2) | <i>Xylobolus frustulatus</i> | NT | | Møskedal |
| | Stålskinn | <i>Xenasma pruinasum</i> | NT | | Møskedal |
| | kannelsandkjuke (2) | <i>Coltricia cinnamomea</i> | VU | x | Skolandsvatnet, Eigelandsdalen |
| | edeltjærekjuke | <i>Ischnoderma resinosum</i> | VU | | Eigelandsdalen |
| | eggsporestålskinn | <i>Xenasma rimicola</i> | VU | x | Rinneveden |



| | | | | | |
|-----------------|------------------------|-------------------------------------|----|---|-------------------------------|
| | gullporeskinn (2) | <i>Lindtneria trachyspora</i> | EN | x | Møskedal |
| Lav | kastanjelundlav (2) | <i>Bacidia biatorina</i> | NT | | Eigelandsdalen, Rinnevegen |
| | appelsinstrek | <i>Alyxoria ochrocheila</i> | VU | | Skolandsvatnet |
| | prikkskribelav | <i>Opegrapha vermicellifera</i> | VU | | |
| | askevorte | <i>Requienella fraxini</i> | VU | x | Kvellandsfossen |
| | bleik kraterlav | <i>Gyalecta flotowii</i> | VU | | Rinnevegen |
| | stuvkraterlav | <i>Gyalecta derivata</i> | EN | x | Skolandsvatnet |
| Kar- planter | villeple | <i>Malus sylvestris</i> | VU | | Homman |
| | barlind (4) | <i>Taxus baccata</i> | VU | | Rinneveden, Eigelandsdalen |
| Fugler | storskarv | <i>Phalacrocorax carbo</i> | NT | | Straumsnes |
| | gråspurv | <i>Passer domesticus</i> | NT | | |